

1. PRAKTIKSTEDSBESKRIVELSE:

Beskrivelse af praktiksted

Bekendtgørelsens tekst § 14: ”Praktikstedet udarbejder en praktikstedsbeskrivelse, der skal indeholde følgende:

1) Beskrivelse af praktikstedet, herunder formål, karakteristik af brugergruppe og arbejdsmetoder.
2) Uddannelsesplan for de tre praktikperioder i overensstemmelse med bilag 7 og 8 med angivelse af relevant litteratur, specialiseringsmuligheder, organisering af praktikvejledning og af kontakt til uddannelsesinstitutionen. Uddannelsesplanen kan udarbejdes i samarbejde med uddannelsesinstitutionen”.

Praktikstedsbeskrivelsen består af 5 dokumenter:

1. Praktikstedsbeskrivelse – Beskrivelse af praktikstedet
2. Praktikstedsbeskrivelse – Uddannelsesplan for første praktikperiode
3. Praktikstedsbeskrivelse – Uddannelsesplan for anden praktikperiode
4. Praktikstedsbeskrivelse – Uddannelsesplan for tredje praktikperiode
5. Praktikstedsbeskrivelse – Liniefag og specialisering

Beskrivelse af praktiksted	
<i>1) Beskrivelse af praktikstedet, herunder formål, karakteristik af brugergruppe og arbejdsmetoder.</i>	
Institutionens navn:	Specialcenter syns- og hørehæmmede
Adresse:	Rosenkildevej 97, 4200 Slagelse
Tlf.:	58 56 50 00
E-mailadresse:	specialcenter@slagelse.dk
Hjemmesideadresse:	www.specialcenter.dk
Åbningstider:	døgn
Institutionsleder:	Centerleder Ib Madsen
Fysiske rammer, ude og inde: Faciliteter (herunder faciliteter i lokalområdet)	Pr. 1/6 2008 flytter vi til helt nybygget hus med lejlighed til hver beboer + café, motionsrum, spabad m.v.
Antal børn/unge/voksne:	30 voksne
Aldersgruppe:	voksne
Beskrivelse af målgruppen:	Syns- og hørehæmmede voksne udviklingshæmmede.
Indsatsområder/ aktuelle projekter:	Mobility og kommunikation i forhold til syns- og hørehæmmede. Pt. flytning til nyt bosted.

<p>Arbejdsmetoder: Beskrivelse af institutionens foretrukne pædagogiske metoder og begrundelser herfor.</p>	<p>Det pædagogiske arbejde foregår i et samarbejde med den enkelte beboer og med udgangspunkt i den enkelte beboers funktionsniveau. Vi sætter fokus på total-kommunikation og mobility. Alle beboere har funktionsnedsættelse på syn og/eller hørelse, og har brug for alternative kommunikationsmidler, bl.a. tegn til tale og førte tegn, symboler, konkrete og billedmateriale.</p>
<p>Tværprofessionelt samarbejde: Faggrupper som institutionen samarbejder med.</p>	<p>Advokater, læge, tandlæge, fysioterapeut, zoneterapeut, fodterapeut, apotek, personale på beboernes dagtilbud. Desuden beboernes pårørende.</p>
<p>Personalegruppens sammensætning:</p>	<p>Personalet består bl.a. af omsorgsmedhjælpere og pædagoger i alle aldersgrupper.</p>

2. PRAKTIKSTEDSBESKRIVELSE:

Første praktikperiode

Tema: Den pædagogiske relation

Faglige kompetencemål

”Målet er at den studerende kan

a) indgå i praktikstedets daglige praksis

b) indgå i og udvikle betydende relationer

færdigheder og støtte andres evne til etablering af relationer

c) deltage i planlægning, gennemførelse og evaluering af pædagogiske processer

d) opsamle og reflektere over erfaringer fra praksis

e) begrunde og forholde sig etisk og kritisk reflekterende til egen praksis og

f) demonstrere personlig indsigt om egne relationsmæssige forudsætninger og sociale færdigheder”

Uddannelsesplan første praktikperiode

Centrale kundskabs- og færdighedsområder (CKF)

Hvordan kan og skal den studerende arbejde med CKFerne for at opnå de faglige kompetencemål?

Hvordan ser det ud i praksis?
(Gerne eksempler)

a) Samspil og relationer mellem deltagerne i den pædagogiske proces

Samspil og relationer foregår primært mellem beboere og personale i den pædagogiske proces, som f.eks. kan være: at beboeren bliver vækket om morgenen, står op, går i bad, får hjælp til morgenmad m.v.

Et eksempel på en anden pædagogisk proces i et samspil og relation mellem beboer og personale kunne være at gå tur, fodre hestene, lave mad, eller andre små projekter i én til én relation.

b) Samspilprocessers betydning for den enkeltes livskvalitet og udvikling, herunder egen indflydelse på og betydning for relationen

Personalet er beboernes primære relation og livskvaliteten og udviklingen er afhængig af personalets evner til at skabe den gode relation og derfor skal man arbejde med kommunikation i relationer, således at der opnås indsigt i den enkelte beboers udtryksformer.

c) Kommunikation, samspil og konflikter i relationen

Se ovenfor.

d) Magt og etik i relationer

Den studerende i første praktikperiode får vejledning i dette emne. Hvis der opstår konflikter eller etiske problemstillinger mellem praktikanten og beboeren, får praktikanten hjælp af det faste personale.

<p>Hvad kan en studerende lære på praktikstedet?</p>	<p>Den studerende kan få et indblik i og indgå i den daglige praksis på praktikstedet. Den studerende kan lære om relationer ved at indgå i de daglige arbejdsopgaver omkring beboerne samt via små projekter. Den studerende kan lære om mobility, kommunikationsmidler og metoder.</p>
<p>Hvordan? (uddyb ovenstående spørgsmål)</p>	<p>Se ovenfor.</p>
<p>Hvordan støtte den studerendes læring på praktikstedet? Rammer for forbesøg, introduktionsforløb, udarbejdelse af læringsmål, vejledning, supervision og evaluering, vedligeholdelse af praktikdokument, skriftlighed og refleksion</p>	<p>Den studerende kommer på 2. forbesøg. Den studerende får hjælp af vejlederen til at gennemgå husets tjekliste for nye medarbejdere med diverse praktiske og pædagogiske oplysninger. Vejlederen støtter den studerende i at få klarlagt læringsmål for praktikken, både i forhold til den studerendes egne ønsker og hvad der er muligt inden for husets rammer. Den studerende får vejledning og undervisning efter behov, som indeholder supervision og evaluering, vedligeholdelse af praktikdokument, skriftlighed og refleksion.</p>
<p>Anbefaling af faglitteratur</p>	<p>”Ledsageteknik” med informationstegn for døvblinde af Birthe Lis Kristensen m.fl. Forlaget Nord-Press, Nordisk Vejleder nr. 21 + medfølgende video.</p> <p>”Taktil tegnsprogskommunikation” af Vibeke Dalum m.fl. Center for tegnsprog og tegnstøttet kommunikation – KC.</p> <p>”Livsværdier og ny faglighed” af Ida Schwartz (red.) Semiforlaget 2001.</p> <p>”Omsorgskonstruktioner” om socialpædagogik og mennesker med multiple udviklingshæmninger af Ditte Sørensen. Forlag: Systime Academic 2005.</p>
<p>Institutionslederens og praktikvejlederens opgaver i forhold til praktikuddannelsen (herunder organisering af vejledningstimer og samarbejde med uddannelsesinstitutionen)</p>	<p>Institutionslederen varetager vejledning vedrørende ledelse og budget. Praktikvejlederen varetager organisering af vejledningstimer og samarbejde med seminariet, og har til opgave at støtte den studerende i at få en god praktik.</p>

3. PRAKTIKSTEDSBESKRIVELSE:

Anden praktikperiode

Tema: Den pædagogiske institution

Faglige kompetencemål

"Målet er at den studerende kan

a) indgå i og bidrage til tilrettelæggelsen og organiseringen af det daglige pædagogiske arbejde

b) deltage i udviklings- og forandringsprocesser

c) planlægge, gennemføre, dokumenterer og evaluere pædagogiske processer

d) dokumentere og formidle pædagogisk praksis og

e) begrunde og forholde sig etisk og kritisk reflekterende til egen og praktikstedets praksis"

Uddannelsesplan anden praktikperiode

Centrale kundskabs- og færdighedsområder (CKF)

Hvordan kan og skal den studerende arbejde med CKFérne for at opnå de faglige kompetencemål?

Hvordan ser det ud i praksis?
(Gerne eksempler)

a) Pædagogisk praksis som samfundsmæssig institution og offentligt anliggende

Specialcenter syns- og hørehæmmede har til opgave at give bo- og servicetilbud til voksne udviklings- hæmmede med syns- og hørehandicap. Du vil som studerende kunne arbejde med små projekter med mobility og totalkommunikation.

b) Institutionel omsorg, opdragelse og udvikling

Du vil som studerende indgå i det faste personales daglige pædagogiske arbejde med bl.a. omsorgs- opgaver i forhold til beboerne. Du vil ligeledes indgå i arbejdet med beboerens handleplaner. Oveni dette kan du vælge at arbejde med dit eget udviklings- projekt i forhold til en enkelt beboer. Dette skal aftales med din vejleder. Et eksempel på sådan et projekt kunne være at arrangere en fest sammen med én beboer. Eller lave et madlavningsprojekt sammen med én beboer.

c) Institutionaliserings betydning for brugere og udøvere af pædagogisk praksis i lyset af de kulturelle og samfundsmæssige vilkår

Du kan observere det pædagogiske arbejde og beboernes forhold indenfor den ramme, vi kan tilbyde på Specialcenter syns- og hørehæmmede og drøfte dine overvejelser og observationer med din praktikvejleder.

<p><i>d)Praktikstedets Organisation, kultur og ledelse</i></p> <p><i>e)Internt og eksternt samarbejde</i></p> <p><i>f)Magt og etik i den institutionelle ramme</i></p>	<p>Du vil få vejledning om praktikstedets organisation, kultur og ledelse, samt internt og eksternt samarbejde. Du kan eventuelt aftale besøg hos eksterne samarbejdspartnere efter aftale med din vejleder.</p> <p>Et eksempel kunne være besøg på beboernes dagtilbud.</p> <p>Du kan observere eventuel magt og etik problemstillinger i den institutionelle ramme, samt drøfte dine observationer og refleksioner med din vejleder.</p>
<p>Hvad kan en studerende lære på praktikstedet?</p>	<p>Se under ”Første praktik-periode”. Desuden kan en studerende prøve at deltage i hele processen med en pædagogisk opgave, fra planlægning til udførelse og til evaluering.</p>
<p>Hvordan? (Uddyb ovenstående spørgsmål)</p>	<p>Ved selv at være ansvarlig for at beskrive og udføre et pædagogisk projekt, samt efterfølgende evaluering. Et sådan projekt kunne f.eks. være ”belysning af legetøjs betydning, sansestimulation”.</p>
<p>Hvordan støtte den studerendes læring på praktikstedet? Rammer for forbesøg, introduktionsforløb, udarbejdelse af læringsmål, vejledning, supervision og evaluering, vedligeholdelse af praktikdokument, skriftlighed og refleksion</p>	<p>Se under Første praktikperiode.</p>
<p>Anbefaling af faglitteratur</p>	<p>Se under Første praktikperiode.</p>
<p>Institutionslederens og praktikvejlederens opgaver i forhold til praktikuddannelsen (herunder organisering af vejledningstimer og samarbejde med uddannelsesinstitutionen)</p>	<p>Se under Første praktikperiode.</p>

4. PRAKTIKSTEDSBESKRIVELSE:

Tredje praktikperiode.

Tema: Den pædagogiske profession

Faglige kompetencemål

”Målet er at den studerende kan

- a) beherske den pædagogiske praksis og bidrage til udvikling og fornyelse af den pædagogiske profession
- b) yde en målrettet indsats i forhold til en valgt målgruppes behov
- c) redegøre for, hvordan teoretisk og praktisk viden om en målgruppe kan kvalificere grundlaget for pædagogisk virksomhed generelt
- d) skabe viden gennem deltagelse i, analyse af og refleksion over praksis på baggrund af (videnskabs)teoretiske forudsætninger og metodiske færdigheder og
- e) redegøre for egen professionsidentitet og forholde sig til professionens handlegrundlag og udvikling”

Uddannelsesplan tredje praktikperiode

Centrale kundskabs- og færdighedsområder (CKF)

Hvordan kan og skal den studerende arbejde med CKFérne for at opnå de faglige kompetencemål?
Hvordan ser det ud i praksis?
(Gerne eksempler)

a) Professionens arbejdsområder og opgavefelt

Specialcenter syns- og hørehæmmede har til opgave at give bo- og servicetilbud til voksne udviklingshæmmede med syns- og hørehandicap.

Vi arbejder i borgerens eget hjem, og skal samarbejde med beboeren om at skabe en indholdsrig tilværelse på basis af de ønsker, beboeren måtte have for dette.

Det drejer sig om kommunikation, mobility, indhold i tilværelsen, personlig hjælp og pleje. Du skal som studerende være en aktiv medspiller i dette arbejde, og indgå i alle de pædagogiske opgaver.

b) Pædagogiske handleformer og pædagogiske metoder

Vi arbejder individorienteret og forsøger i samarbejde med den enkelte beboer at finde de bedste muligheder og løsninger. En pædagogisk metode kan være ”god tid til små udviklingstrin”, da det tager lang tid for beboerne at udvikle en kompetence.

c) Professionens vidensformer, faglige kernebegreber og terminologi, herunder det videnskabelige grundlag og videnskabelige metoder

Vi arbejder ud fra, hvad der er kvalitet for det enkelte menneske, og dette vurderer vi ud fra observationer i vores samarbejde med beboerne.

Vores vigtigste viden er kendskabet til det enkelte menneske.

<p><i>d)Sammenhængen mellem den samfundsmæssige moderniseringsproces og professionens historiske og kulturelle udvikling</i></p> <p><i>e)Professionsbevidsthed og -identitet</i></p> <p><i>f)Den pædagogiske professions faglige bidrag til løsning af tværprofessionelle opgaver</i></p>	<p>Mange beboere på Specialcenter syns- og hørehæmmede har oplevelser med sig fra livet på en central institution, og kan stadig være præget af disse oplevelser. Vores opgave er at støtte beboerne i at bruge de nye muligheder de har i den moderniseringsproces.</p> <p>Professionsbevidsthed og identitet opnås af den studerende ved at indgå i arbejdet på lige fod med det øvrige personale. Selv tage nogle beslutninger, og selv finde nogle løsninger.</p> <p>En pædagog's opgave er at have et indgående kendskab til den enkelte beboer. I et tværprofessionelt samarbejde fungerer pædagogen som beboerens talsmand og forsøger at sikre at beboerens ønsker bliver hørt. Du skal som studerende forsøge at opnå så godt et kendskab som muligt til den enkelte beboer, således at du kan indgå i et tværprofessionelt samarbejde på lige fod med det faste personale.</p>
<p>Hvad kan en studerende lære på praktikstedet?</p>	<p>Du kan som studerende i tredje praktikperiode lære at indgå i det pædagogiske arbejde på et bo- og servicetilbud. Du skal i den tredje praktik selv være ansvarlig for de pædagogiske processer du møder, og de relationer du indgår i med beboerne. Du vil få støtte af det faste personale, men i slutningen af din praktik forventer vi, at du selvstændigt kan håndtere problematikker og finde løsninger.</p>
<p>Hvordan? (Uddyb ovenstående spørgsmål)</p>	
<p>Hvordan støtte den studerendes læring på praktikstedet? Rammer for forbesøg, introduktionsforløb, udarbejdelse af læringsmål, vejledning, supervision og evaluering, vedligeholdelse af praktikdokument, skriftlighed og refleksion</p>	<p>Se under Første praktikperiode.</p>
<p>Anbefaling af faglitteratur</p>	<p>Se under Første praktikperiode.</p>
<p>Institutionslederens og praktikvejlederens opgaver</p>	<p>Se under Første praktikperiode.</p>

i forhold til praktikuddannelsen (herunder organisering af vejledningstimer og samarbejde med uddannelsesinstitutionen)	
---	--

Der knytter sig særlige krav til tredje praktikperiode vedrørende specialisering, linjefag og det tværprofessionelle element.

Se mere om dette i dokumentet linjefag og specialisering.

5. PRAKTIKSTEDSBESKRIVELSE:

Linjefag og specialisering

Linjefag i sammenhæng med praktikuddannelsen er beskrevet i Bekendtgørelsen § 9, stk. 2:

”Det valgte linjefag tilrettelægges således, at det har sammenhæng med uddannelsens obligatoriske fag, med specialiseringen og med praktikuddannelsen. Linjefaget indgår som en del af specialiseringen.”

Der er tre linjefag: a) Sundhed, krop og bevægelse, b) Udtryk, musik og drama, c) Værksted, natur og teknik)

De studerende vælger deres linjefag i første semester, altså inden første praktikperiode

I slutningen af fjerde semester, altså i god tid inden tredje praktikperiode vælger de studerende deres specialiseringsområde indenfor følgende tre områder:

- Børn og unge
- Mennesker med nedsat funktionsevne
- Mennesker med sociale problemer

Specialiseringen i sammenhæng med praktikuddannelsen er beskrevet i Bekendtgørelsen § 10:

*”Specialiseringen tilrettelægges således, at den indgår som en del af faget Pædagogik, af linjefaget og af **praktikuddannelsen i 6. semester.***

Stk.2 Den studerende vælger specialisering inden for de specialiseringsmuligheder, som det tildelte praktiksted giver i overensstemmelse med praktikstedsbeskrivelsen”.

Det tværprofessionelle element

Elementet er beskrevet i Bekendtgørelsen § 5, stk. 2 : *”Den studerende skal gennem teoretiske og praktiske uddannelsesforløb med andre relevante professionsområder opnå forudsætninger for at kunne deltage i samarbejde med personer fra andre professioner i løsning af konkrete opgaver”*

I tredje praktikperiode skal kravene vedrørende linjefag, specialisering og det tværprofessionelle element altså ”indbygges” i praktikstedets uddannelsesplan og den studerendes læringsmål.

Specialiseringsmuligheder
BØRN OG UNGE

Centrale kundskabs- og færdighedsområder	Hvordan kan den studerende arbejde på praktikstedet med dette felt?
<i>Menneske-, lærings- og udviklingssyn i relation til konkrete didaktiske og metodiske overvejelser</i>	
<i>Børns og unges livsbetingelser og trivsel, herunder omsorgssvigt og mobning, i relation til kulturelle, institutionelle og samfundsmæssige vilkår</i>	
<i>Inklusion og eksklusion</i>	
<i>Omsorg, magt og relationsdannelse</i>	
<i>Børne- og ungekultur, leg og aktiviteter</i>	
<i>Brugerinddragelse og rettigheder, herunder samarbejde med og vejledning af forældre og andre pårørende samt fagpersoner</i>	
<i>Udsatte børn og unge samt børn og unge med særlige behov for pædagogisk støtte og indsats</i>	
<i>Forebyggende arbejde og interventionsformer</i>	
<i>Love, konventioner og regler af særlig betydning for børn, unge og deres pårørende</i>	
<i>Pædagogiske læreplaner og sprogvurderinger i dagtilbud</i>	
<i>Skolestart og fritidsordning. Overgang fra daginstitution til skole</i>	
<i>Andre specialiseringsmuligheder</i>	

Specialiseringsmuligheder

MENNESKER MED NEDSAT FUNKTIONSEVNE

Centrale kundskabs- og færdighedsområder	Hvordan kan den studerende arbejde på praktikstedet med dette felt?
<i>Menneske-, lærings- og udviklingssyn i relation til konkrete didaktiske og metodiske overvejelser</i>	Den studerende kan arbejde med dette felt ved at forholde sig til menneske, lærings- og udviklingssyn i det pædagogiske arbejde der foregår på praktikstedet. F.eks. observere og reflektere over etiske problemstillinger.
<i>Brugeres livsbetingelser og trivsel i relation til kulturelle, institutionelle og samfundsmæssige vilkår</i>	Ved at reflektere over rammerne for beboernes livsbetingelser og trivsel og komme med konstruktive forslag til forbedringer.
<i>Funktionsnedsættelse og livsmuligheder</i>	Ved at arbejde med bl.a. mobility og kommunikation således at beboerne kan kompensere for deres funktionsnedsættelser og øge deres livsmuligheder. Ved selv at få lov til at prøve at være blind, eller på anden måde funktionshæmmet.
<i>Inklusion og eksklusion</i>	Den studerende kan f.eks. arbejde med et projekt med en beboer, hvor den studerende skal støtte beboeren til at forsøge at udføre en opgave selvstændigt i stedet for at opgaven varetages af personalet.
<i>Omsorg, magt og relationsdannelse</i>	Den studerende kan arbejde med dette felt ved at forholde sig til det, i det pædagogiske arbejde der foregår på praktikstedet, f.eks. observere og reflektere over evt. problemstillinger.
<i>Samarbejde med brugere, pårørende og professionelle</i>	Det handler om at <u>gøre</u> det, og eventuelt inddrage emnet i skriftlig opgave.
<i>Aktiviteter og udfoldelsesmuligheder for brugergruppen</i>	Den studerende skal støtte beboeren i hans/hendes aktiviteter og udfoldelsesmuligheder og gerne bidrage med nye muligheder.
<i>Brugerinddragelse og rettigheder</i>	Den studerende kan eventuelt komme med forslag til områder, hvor beboerens egne ønsker kan komme mere til udtryk, således at der opnås flere rettigheder for beboerne.
<i>Love, konventioner og regler af særlig betydning for brugergruppen, herunder centrale handicappolitiske målsætninger</i>	Den studerende kan komme med et pædagogisk oplæg til et personalemøde, hvor emnet behandles.
<i>Kompensationsmuligheder</i>	Den studerende kan arbejde med mobility, førte tegn, tegn til tale, billedkommunikation, symboler og konkreter.
<i>Kommunikative processer og alternative kommunikationsprocesser</i>	Se ovenfor.
Andre specialiseringsmuligheder	

Specialiseringsmuligheder
 MENNESKER MED SOCIALE PROBLEMER

Centrale kundskabs- og færdighedsområder	Hvordan kan den studerende arbejde på praktikstedet med dette felt?
<i>Menneske-, lærings- og udviklingssyn i relation til konkrete didaktiske og metodiske overvejelser</i>	
<i>Brugeres livsbetingelser og trivsel i relation til kulturelle, institutionelle og samfundsmæssige vilkår</i>	
<i>Inklusion og eksklusion</i>	
<i>Omsorg, magt og relationsdannelse</i>	
<i>Opsøgende arbejde og interventionsformer</i>	
<i>Aktiviteter og udfoldelsesmuligheder for brugergruppen</i>	
<i>Brugerinddragelse og rettigheder</i>	
<i>Love, konventioner og regler af særlig betydning for brugergruppen</i>	
<i>Misbrug og psykiske lidelser</i>	
<i>Truede familier, sorg og krise</i>	
<i>Andre specialiseringsmuligheder</i>	

Signalement af praktikuddannelsen (bekendtgørelsens bilag 7):

”Praktikuddannelsen bidrager til uddannelsens målsætning ved at tilvejebringe basis og ramme for professionsbaseret viden, forståelse og færdigheder som grundlag for professionel handling. Praktikuddannelsen og undervisningen på uddannelsesinstitutionen udgør to forskellige, gensidigt supplerende læringsrum, hvor vidensformer i samspil kan kvalificere den studerendes læring og videnskabelse.

Udgangspunktet for den studerendes læring er deltagelse, systematisk erfaringsopsamling og refleksion vedrørende samspillet mellem pædagog, institution og profession. Praktikuddannelsen udgør rammen for den studerendes praktiske øvelser og er felt for den studerendes egen undersøgelse af den pædagogiske profession og professionens brugergrupper.

Uddannelsens tre praktikperioder tilrettelægges med en progression, der gradvist inddrager flere perspektiver på det pædagogiske arbejdes kompleksitet, og som udvider den studerendes opmærksomhedsfelt og overblik i forhold til pædagogisk praksis og profession.

Første praktikperiode rettes primært mod den konkrete pædagogiske relation, hvorefter fokus tillige omfatter institutionelle perspektiver i anden praktikperiode, for endelig i tredje praktikperiode at placere den pædagogiske opgave i forhold til den samfundsmæssige forandringsproces.”

Centrale kundskabs- og færdighedsområder **fælles** for de tre praktikperioder:

”a)Praktikstedets pædagogiske og samfundsmæssige opgave og funktion, mål og pædagogiske praksis

b)Kulturelle og samfundsmæssige vilkårs betydning for pædagogisk praksis

c)Praktikstedets målgruppe(r) og dennes (disses) behov, livskvalitet, udvikling og læring.

d)Etik, værdier og menneskesyn

e)Deltagelse, systematisk erfaringsopsamling og refleksion med henblik på dokumentation og udvikling af pædagogisk praksis”

På de følgende sider kommer en oversigt over de tre praktikperioders 1) faglige kompetencemål og 2) centrale kundskabs- og færdighedsområder (CKF)

Beskrivelsen af faglige kompetencemål og centrale kundskabs- og færdighedsområder for den enkelte praktikperiode er, sammen med praktikstedets uddannelsesplan for samme praktikperiode, udgangspunkt for fastlæggelse af læringsmål for den enkelte studerende